

Българска фондация Биоразнообразие

Годишен отчет 2011

София, декември 2011

БЪЛГАРСКА ФОНДАЦИЯ
БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Като неправителствена организация, регистрирана в обществена полза, всяка година БФБ внася в Министерството на правосъдието отчет за своята работа и за финансовото си състояние. С известно прекъсване от няколко години, БФБ възстановява традицията да отпечатва своя Годишен отчет и представя на вашето внимание Годишният отчет за 2009 и отделно този за 2010 г. Обратната страна на книжката съдържа Годишните отчети за двете години на английски език.

Отпечатването на Годишните отчети се осъществява в рамките на проекта на Българска Фондация Биоразнообразие „Сътрудничество за опазване на биоразнообразието и устойчиво местно развитие в Странджа планина”, осъществяван с финансовата подкрепа на Норвегия, Исландия и Лихтенщайн чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство.

I. КОНТЕКСТ

И през 2011 г. България продължава да се възприема като най-корумпираната страна в Европа според доклад на „Прозрачност без граници“.

Годината започна със скандали с подслушването на Премиера и висши държавни чиновници, разкриващи протекция над дейността на определени фирми.

Бе приет нов избран кодекс с цел въвеждането на единни строги правила за провеждането на избори в страната, като резултат от липсата на капацитет, пропуски в закона и купуване на гласове. Проведените през октомври президентски избори и изборите за местни органи на властта бяха окачествени като най-манипулираните след 1990 г.

Въпреки тези констатации изборните и получените резултати подобриха значително ситуацията в някои от районите на работа на БФБ. В Царево вече има нов, млад кмет, който познаваме добре от работата му като служител от системата на горите и като доброволец на WWF. Малко Търново също има нов кмет, който още първата седмица „погаде“ ръка на ДПП „Странджа“ за разговори и за промяна в стила на работата. Уви, не такава е ситуацията с новия кмет на Банско – според неговите изявления преди изборите, той застава твърдо за продължаване застрояването на Национален парк „Пирин“. Кметът на Петрич, досегашен поддръжник на Природен парк „Беласица“, беше преизбран за трети път. Кметът на Кюстендил получи втори мандат. Трети мандат обаче ще изпълнява кметът на Каварна.

В следствие на сигналите, изпратени от БФБ и Коалиция „За да остане природа в България“ преди повече от година, Министерът на околната среда и водите обяви за първи път резултатите от проверка за реално ползваната територия от концесионера на Ски зона Банско в Национален парк „Пирин“. Резултатите потвърдиха нашите притеснения и обявиха, че 65 ха над предоставените чрез концесия 95 ха, се ползват от фирма „Юлен“ АД. Продължава практиката за отпускане под различни форми на държавна субсидия за развитие на ски спорта, в противоречие с целите на опазване на обекта на Световното наследство на ЮНЕСКО.

В Международната година на гората влезе в сила нов Закон за горите, който регламентира тяхното опазване и извличането на икономически ползи за собствениците им – държава, община или физически и юридически лица. Законът стана факт в резултат

на активни обсъждания и разписване на текстове от страна на Правителството, народните представители и неправителствени организации. Особена заслуга за подготовката и приемането на Закона има инж. Георги Костов в качеството му на Заместник министър на земеделието и храните, който активно търсеше сътрудничество с неправителствените организации. В следствие на активната дейност и кампания на Коалиция „За да остане природа в България“ и в частност на БФБ от законопроекта отпаднаха всички спорни текстове, които предвиждаха строителство в заменените горски територии. Примерът със сключените от миналото правителство сделки за замяна на държавни гори и последвалите от ЕК сигнали за риск от наказателна процедура показва, че доброто управление на сектора е въпрос на политическа воля.

В пълен контраст с предходното в края на година под натиска на монополни интереси от Министерски съвет беше одобрен проектозакон за промени в Закона за горите, с който се облекчават режимите за застояване на гори за целите на ски индустрията без промяна на предназначението на земите, включително на територията на защитени територии като Природен парк Витоша. С промените в закона се предвижда и увеличаване на дърводобива и промяна в сроковете за ловуване еднолично от Министъра на земеделието и горите. Предложението за поправки в Закона бяха приети от Министерски съвет без спазване на сроковете за обществено обсъждане в периода между празниците Коледа и Нова година. Въпреки невъзможно кратките срокове БФБ и партньорите от Коалицията организираха пресконференция и изпратиха становища по Законопроекта. От Министерство на земеделието и храните беше обявен конкурс за отстраняване на определени директори на природни паркове без изрично да е предвидена такава процедура в Закона.

Въз основа на промени в Закона за лова от 2010, през 2011 Изпълнителната агенция по горите отгаде под наем на частни фирми и ползватели определени държавни дивечовъдни участъци, включително и в защитени територии, което породило редица проблеми, свързани с опазване на биоразнообразието и развитието на туризма в тези райони – опасност от използване на отрови за унищожаване на хищниците, затваряне на пътища, интензификация

на ползването, застрашаване сигурността на туристите и ограничаване на техния достъп. Това особено важи за Природен парк „Странджа“.

Като следствие на разразилата се епидемия от шап в района на Странджа, правителството взе решение за изграждане на ново гранично предпазно съоръжение протежение на цялата Българо-Турска граница – 270 км. Ако този проект се осъществи, това ще представлява издигането на нова „желязна завеса“ в района, която ще представлява бариера не само за дивите животни, но и за местните хора. Също така огромни площи от природен парк „Странджа“ и други защитени територии и зони от Натура 2000 ще бъдат унищожени.

През януари БФБ официално получи решението на МОСВ за актуализиране на проекта за План за управление на Природен парк „Странджа“, което още веднъж демонстрира желанието на ръководството на Министерството за окончателно приемане на този ключов документ.

Голям обществен интерес предизвика откриването на процедури и предоставянето от страна на Правителството на множество разрешителни за проучване на находища за добив на нефт и газ

в морската територия по Южното Черноморие и Северна България без проведени процедури на Екологична оценка и Оценка за съвместимост с целите на Натура 2000. Такива са случаите с разрешителните за фирмите „Лебердел“ за проучвания в акваторията на Черно море срещу Иракли и Странджа, и „Шеврон“ за проучване на находищата за шистов газ. Масовото обществено недоволство прерасна в организиране на редовни публични протести и шествия. От страна на БФБ и други неправителствени организации бяха предприети мерки за обжалване по съдебен път на решенията на Министерски съвет, издадени без провеждане на необходимите според екологичното законодателство процедури.

През 2011 започна национално картиране на зоните по Натура 2000 по проект на Министерството на околната среда и водите. Проучването ангажира почти целия научен потенциал в страната. Поради недостатъчния капацитет и кратките срокове за изпълнение, съществуват рискове от непълни и недостатъчни резултати, които могат да застрашат по-нататъшното ефективно управление на мрежата Натура 2000.

II. БФБ ПРЕЗ 2011

Тази година бе хубава, но и трудна за БФБ – появиха се две нови бебета в състава ни, както и нови членове на екипа на фондацията, но трудностите с управлението на проектите, както и с адекватното им финансиране, също нараснаха.

Много важна за БФБ бе темата за Пирин, която отново бе в дневния ред на обществото и медиите. Разтрогване на концесионния договор за ски-зоната в Банско, рекултивиране на незаконно ползваните терени и търсене на наказателна отговорност от виновните. Това са част от исканията на екоорганизациите, надигнали глас срещу концесията на ски-зоната в Банско, която се оказва неправомерно разширена с 65 хектара. В следствие на което, държавата бе ощетена с над 22 млн. лв.

Друга гореща тема, по която работихме тази година, бе намерението за добив на шистов газ по морето и в Добруджа. Още от началото на 2011 БФБ се включи в кампанията, заедно с Община Царево и други морски общини срещу решението на Правителството да разрешат проучвания за добив на шистов газ, поради съществуващия огромен риск за унищожаване на туризма по морето и за замърсяване на питейните води на Добруджа и единствения водоизточник в района, както и замърсяване на плодородни почви и застрашаване на здравето на хората.

Координаторът биоразнообразие и защитени територии на фондацията - Стефан Аврамов стана известен с искането си за проверка законността и източниците на финансиране на ловното хоби на президента Първанов. Аврамов поиска да се провери дали ловът се заплаща от бюджета на президента,

предназначен за финансиране дейността му като държавен глава, или не се плаща въобще. Въпросите получиха широк медиен отзвук, президентът многократно коментира, че в действията му няма нищо незаконно, а министърът на земеделието и храните Мирослав Найденов излезе със светкавична контра-инициатива – президентът и премиерът на България да разполагат с безплатни ловни квоти, защото ловът е част от протокола.

БФБ беше партньор на БлуЛинк и немския Институт по регионална география в организирането на Национална конференция на екоорганизациите в България на 13-14 май. Конференцията събра за първи път от 2003 г. заинтересованите страни в природозащитата у нас, които в няколко работни групи успяха да дискутират най-важните и горещи екологични проблеми в България.

Много активна бе БФБ и на регионално ниво – особено в Бургас и района на Беласица. В Бургаска област имаме два големи действащи проекта (за Странджа и Бургаските езера) и си партнираме много успешно както с Дирекцията на НП „Странджа“, така и с БДЗП и Община Бургас. В Беласица развиваме нашия портал Belasitsa.com и си партнираме с ДПП „Беласица“.

Фондацията участва активно в международната инициатива Европейски зелен пояс и бе представена на регионалната среща в Черна гора през ноември, организирана от германската партньорска фондация EURONATURE. Представител на фондацията бе поканен за участие в работна група за планиране организационната структура и съвместни дейности на Пан-Европейско ниво. БФБ активно продължава да подкрепя прилагането на Зеления пояс в България и съседните страни, в граничните райони на Странджа, Родопите, Беласица и Осогово, съвместно с нашите партньори от Турция, Гърция и Македония. През септември проведохме съвместна работна среща с македонските ни партньори за планиране на бъдещи дейности по проект „Осогово в Зеления пояс“ и за разработване на концепция и проектно предложение за продължаване на проекта и осигуряване на финансиране. В срещата участие взе и екипа на БФБ, който освен че се запозна с дейностите по проекта, участва и в потушаването на възникналия пожар в района на осоговския манастир „Св.Йоаким Осоговски“.

Особена трудност представлява успешното финансиране, изпълнение и особено отчитане на проектите, реализирани с подкрепата на Европейския съюз, чрез националните оперативни програми. Основна пречка за ефективното използване на европейското финансиране си остава недостатъчното или липсата на първоначално авансово плащане по програмите.

III. ПРЕГЛЕД НА РАБОТАТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНОТО БЮРО (ИБ) НА БФБ

Изминалата година бе пълна с предизвикателства за доброто и ефективно функциониране на ИБ. На практика то работи с половината си капацитет – двама от членовете на Бюрото през цялата година бяха в официален отпуск по майчинство. Латинка Топалова също не участва активно през цялата година в живота на ИБ (също поради отпуск за отглеждане на малко дете и ангажименти извън БФБ).

Въпреки това, през изминалата година се поставиха основите на реалното функциониране на ИБ – членовете натрупаха добър опит при съвместното взимане на важни решения. Трудността при изпълнението на европейски проекти (префинансиране на дейности за големи суми и за дълги периоди от време) наложи създаването на система за вземане на решение за плащанията в края на годината, т.н. „валутен борг“.

ИБ се съвещава минимум един път месечно. Протоколирани са всички по-важни решения, като например вземане на решения за кандидатстване по проекти. Все още има елементи при функционирането на ИБ, които изискват усилия – оперативност при съвещанията, разпределение на задълженията на членовете на ИБ, комуникация с Управителния съвет през годината, както и комуникация на ИБ с експертния екип на БФБ.

IV. ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛЯРНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА БФБ

Връзки с обществеността

Българска Фондация „Биоразнообразие“ и сдружение „Биосфера“ посветиха 2011 година на глухаря - гордостта на българските високопланински гори, защото неговото оцеляване зависи от нашата воля да променим представата си за значението на всеки биологичен вид, от най-незабележимия до емблематичните представители на флората и фауната.

- 1 Издадохме календар за глухаря, неговите съседи и местообитания, финансиран от ГЕФ ПМП България. В него бяха използвани кадри и на норвежки фотографии.
- 2 Издадохме серия стикери за Годината на глухаря, за мечката и дивата коза

3 **"Мечки и глухари, дивите кози - все по-рядко обитават нашите гори"** - нова интерактивна пътуваща изложба, посветена на Годината на глухаря, бе подготвена от Андриана Андreeва в рамките на проект "Насърчаване на природосъобразно управление на горите, развитие на бизнес партньорства и устойчив лов за опазване и ефективно управление на глобално значимо биологично разнообразие в бореалните гори на Рило-Родопския масив", финансиран от Програма за малки проекти на Глобалния екологичен фонд и изпълняван в партньорство между ПС „Биосфера“, Българска Фондация Биоразнообразие, ЛРД Девин и ДНП „Рила“.

- 4 Първото представяне на изложбата бе по време на **УзнаПолянаФест** на 16 и 17 юли, където всички посетители се отбиха на щанда на БФБ и сдружение Биосфера, съорганизатор на изложбата. През август изложбата гостува и на Беглика Фест. Предстои представянето ѝ в пловдивския и бургаски природонаучен музей. Заявки за гостуването ѝ имаме и от някои от посетителските центрове на парковете.

- 5 Участие на БФБ на **Беглика Фест** 19-21.08.2011 - тази година участието ни беше доста по-представително от миналата. Това се дължеше основно на двете изложби – за Беласица и интерактивната за дивата коза, мечката и глухаря. Благодарение на тях и големите постери, щандът и шатрата ни се виждаха от далеч. Имаше три презентации на теми за Беласица и за дивата коза, глухаря и мечката, които събраха няколко десетки човека (едната се проведе дори два пъти). Като цяло Беглика Фест става все по-музикален и хората се привличат повече от изпълнителите, атракциите и уоркшопите (месене на пълнозърнест хляб, обличане на индийски грехи, разкази за пътешествия в Индия), отколкото от природозащитни лекции и щандове. Като съорганизатор БФБ ще лобира за връщане на природозащитната идея на фестивала.

- 6 Организирахме и проведохме при много голям интерес и с голям успех **ПЪРВИЯ БУРГАСКИ ЗЕЛЕН ФЕСТИВАЛ** в Морската градина на града, заедно с Община Бургас, ДПП „Странджа“ и БДЗП. Подробности - в отчета на клон Странджа.

- 7 Включихме се в **Зелените дни** (1-6 юни) и **Седмицата на екологията** в Бургас (19-30 септември) и проведохме две зелени обществени дискусии – „Какво е да живееш зелено“ и „Как да се движим зелено в града и сред природата“. В рамките на събитията имаше и два велопохода, организиран от БФБ (подробности в отчета на клон Странджа).

- 8 Експертите на Фондацията имаха през годината редица **медийни изяви** както в национални, така и в регионални електронни и печатни медии.
- 9 **Фото-изложба за Атанасовско езеро** на 18 януари бе открита в Бургас. Тя бе организирана от БДЗП в партньорство с БФБ в рамките на проекта „Живот за бургаските езера“. Представени бяха фотоси на бургаски фотографии за резервата. Изложбата бе открита точно на Атанасов ген и събра широка публика в залата на ул. „Конт Андрованти“.
- 10 Националният природонаучен музей (НПМ-БАН) и БФБ посветиха месец април на най-новия Природен парк „Беласица“. В НПМ-БАН бяха организирани серия от събития – представяне на изложба, запознаване с тематичната пътека „Животът на кестена“, представяне на книги за планината, лекции. В края на годината успешното партньорство между двете организации доведе до издаването на новия календар на БФБ за 2012 година, посветен на пеперугите. Официалното откриване на **изложбата „Беласица – най-новият природен парк в България“** се състоя на 25 март 2011 г. във фойето на музея. Автор на всички фотографии, включени в изложбата, е фотографът Пьотр Жежиха. Събитието бе съпроводено с представяне на фотографския определител „Интересните растения на Беласица“ и премина при много голям интерес и с вкус на кестенов мед.

- 11 **„За един бургаски пеликан“** – с благотворителна разпродажба на фотографии на птици в Бургас стартира кампанията на БФБ и БДЗП за направата на скулптура на пеликан. Само за две седмици бургазлии събраха 1000 лева за къдроглавия пеликан, който да се превърне в отличителен знак или символ на Бургас. Първи идеята подкрепиха фотографите Ивайло Зафиров, Богдан Боев, Стефан Аврамов и бургазлията Жечо Планински, като дариха свои кадри за каузата. 35 от техните уникални фотографии на птици от бургаските езера вече намериха своите притежатели и красят домовете или работните им места, а една от снимките вече е в кабинета на кмета на Бургас Димитър Николов.

- 12 Взехме решение 2012 да бъде обявена за **Година на пеперугите**. Подготвихме красив календар със съдействието на Стоян Бешков от НПМ – БАН, Холандското гружество за опазване на пеперугите и колеги, които ни представиха своите кадри.
- 13 БФБ представи своята интерактивна **изложба за гъбите** пред нова и интересна аудитория – екипът на фирма Данон в София. От 5 до 9 декември 2011 г. във фойето на административната сграда в рамките на Месеца на биоразнообразието, организиран от Данон, всички служители, които имаха интерес, се запознаха по-отблизо с царството на гъбите, но можах да чуят и гласовете на най-популярните жаби в България.
- 14 БФБ направи промоция на възможностите за **wildlife фототуризм** в района на гр. Девин. Организирахме посещение на четирима фотографи за представяне на възможностите за заснемане на глухари, диви кози, мечки и други редки видове. Материали от експедицията могат да се видят на

<http://birdsphotographer.com/?p=4285>

Популяризирането wildlife фототуризм в района на гр. Девин доведе и до посещението на двама журналисти от френска телевизия за заснемане на диви кози и мечки в района на Девин.

- 15 И тази година БФБ не пропусна да посети **най-значимите изложения** в България. През април БФБ и ДПП „Странджа“ представиха вълнуваща програма на изложението „Зелени дни“, организирано от БААТ в София. По-горе описахме и традиционното си участие в Беглика фест, както и на първото издание на УзанаПолянаФест.

Образователни дейности

- 1 Курсът по биоразнообразие в Софийския университет за студенти продължава. От новата учебна година 2011/2012 вече го организира отново само БФБ. Имаме и нов отговорник - Елица Иванова. Тя замести Яна Гочева (която вече отговаря за образователните дейности в проект за Бургаските езера). Курсът е предназначен за всички желаещи да научат повече за опазването на различните видове, места и местообитания у нас. Списък с темите на лекциите и лекторите, които са ги изнесли в Биологическия факултет:

Дата	Тема	Лектор
19.10	Снежните леопарди	Цветомира Йоцова
26.11	Тайния живот на язовеца	Венислава Рачева
2.11	Фотографски техники	Димитър Градинаров
9.11	Пътешествия	Борис Николов
16.11	Билки	Анели Неделчева
23.11	Животни на затворено	Ал. wРукрофт, Дейф Фейган и Стив Мартин
14.12	Антарктида - живот сред ледовете	Проф. Нешо Чипев
21.12	Кой събуди прилепите?	Антония Хубанчева

- 2 Организирахме **учебно пътуване** за студенти до Национален парк „Керкини“, Гърция (17-19 декември). То се провежда традиционно вече четвърта година. В него се включиха повече от 60 души.
- 3 На 11 май 2011 г. в Културен център „Морско казино“ в Бургас организирахме **лекция на тема „Прилепите на Природен парк „Странджа“**. Презентацията бе на Стоян Йорданов – бивш експерт фауна в Дирекцията на парка, работил 3 години за изследване и опазване на прилепите в Странджа, заедно с експерти от германската неправителствена организация „Нокталис“. Как живеят прилепите, кои пещери обитават, как се изследват в съвременни условия и други любопитни подробности за тези тайнствени бозайници научиха посетителите.
- 4 На 28 юли 2011 г. пак в Културен център „Морско казино“ бе представен за пръв път в Бургас документалният филм **„Изчезването на пчелите“** (Vanishing of the Bees), набрал изключителна популярност и предизвикал много дискусии по цял свят. Представянето на филма бе организирана от БФБ - Клон Странджа и бе част от информационната кампания, посветена на проблема с високата смъртност при пчелите – „За пчелите и хората“ на фондация Credo Bonum.
- 5 С подробна **презентация** бе представена работата на БФБ в Странджа, пред доброволците, участници в традиционната бригада на Атанасовско езеро, организирана тази година от БДЗП по проекта „Живот за бургаските езера“ на Програма LIFE+, в който БФБ е партньор. Последвалата интересна дискусия и многото въпроси подсказаха интереса на младите хора към представените теми и проблеми (24 август 2011). Презентация за Странджа пред учениците от биологичните паралелки на Природо-математическата гимназия в Бургас бе изнесена на 27 септември 2011 г.
- 6 На 23 ноември в партньорство със Зоопарк София беше организирана презентация на трима световно известни специалисти в отглеждането на екзотични видове животни на затворено Алан Рукрофт, д-р Дейв Фейган и Стив Мартин.
- 7 През месец декември БФБ осъществи успешно партньорство и с фирма Данон – в продължение на седмица служителите на фирма Данон се забавляваха с интерактивната ни изложба за гъбите и жабите.

Опазване на видове

През 2011 г. БФБ продължи традиционните си усилия по опазване на редки и важни за опазването на биоразнообразието видове чрез създаване на трансгранична защитена територия в Осогово между България и Македония, с цел опазване на риса и устойчиво ползване на горите в района. Продължи и работата по проекта за опазване на дивата коза (подробности в раздел VI „Проекти“).

Защитени територии и Натура 2000 зони

Ситуацията през последните години става все по-тежка по отношение на обявяването на нови защитени територии. Десетки предложения са внесени в МОСВ и чакат одобрение или становище. В тази връзка БФБ, съвместно с други организации, подготвя списък на предложените, но непроцедирани документи за обявяване защитени територии в България, който ще оповести публично в страната, а чрез европейските си партньори и в Европа, за да стимулира МОСВ да предприеме действия за по-скорошното им обявяване.

Въпреки трудностите, БФБ преследва целта си и през 2011 предложи на МОСВ да се иницира процедура за обявяване на Биосферен парк „Баташка планина“.

В рамките на Норвежкия проект на БФБ за Странджа в процес на подготовка е и официална номинация за обявяване на биосферен парк Странджа. Това ще бъде първата номинация за съвременен биосферен резерват в страната.

Подобен процес, а именно подготовка на предложение за обявяване на природен парк/ биосферен парк, тече и в района на Осогово.

БФБ участва в кръгла маса в МОСВ по темата за заповедите за защитените зони по Директивата за хабитатите, и в серия от срещи за обсъждане на границите на проектозащитени зони Пирин и Рила буфер. Част сме и от процеса на следене изпълнението на Проекта за националното картиране на зоните от Натура 2000.

Участвахме и в среща на Европейската Комисия с представители на българските екологични неправителствени организации.

Политики и законодателство

- 1 Представител от БФБ бе избран да представлява НПО сектора в Междуведомствената група по биоразнообразие.
- 2 Експерти на БФБ представляват НПО-общността в мониторинговите комитети на програмите за трансгранично сътрудничество България - Македония, България – Гърция.
- 3 Представители на БФБ участват в работните групи към Министерство на земеделието и храните по Програмата за развитие на селските райони.
- 4 БФБ участва и в Коалицията от НПО за мониторинг на финансирането от Европейските фондове и планиране финансирането за България за периода 2014+.
- 5 БФБ, заедно с Коалиция „За да остане природа в България“, участва в подготовката на Закона за горите и подзаконовите актове към него.

V. РАБОТАТА НА КЛОНОВЕТЕ НА БФБ

Клон Беласица

- 1 Поддържаме и развиваме интернет портал на Беласица www.belasitsa.com. Порталът е преведен на английски език с помощта на повече от 20 доброволци (над 200 страници). Предстои пускането на английската му версия, както и добавянето на района на Гърция.
- 2 Изложба за Беласица гостува в Национален природонаучен музей през месец април. Откриването събра около 60 души, като на него беше представена книгата „Интересните растения на Беласица“;
- 3 Представихме Беласица на УзанаПолянаФест 2011 и привлякохме повече от 300 посетители с игри за деца, щанд с информационни материали и презентации;
- 4 Участвахме и на Беглика Фест 2011 с лекция за Беласица и щанд с информационни материали (дипляни, карта, книги);
- 5 БФБ е заявила официално, че е заинтересована страна по инвестиционно намерение за изграждане на ВмЕЦ „Беласица“ (ветропарк от 21 ветрогенератора, разположени по билото на планината Беласица). БФБ мобилизира ресурси и търси поддръжници (НПО, консултанти, учени), за да следи развитието на процедурата и да се противопостави на изграждането на ветропарка, което би поставило под заплаха природните местообитания в субалпийската зона.
- 6 Приключи подготовката на туристическия пътеводител за планината (за България, Македония и Гърция). Предстои пътеводителят да бъде отпечатан.

Клон Странджа

- 1 Тази година клонът спечели своя първи самостоятелен проект, финансиран от фондация „ЕкоОбщност“ за организиране на Регионалната кампания „Зелен бъди в Бургас“ (подробности при проектите).
- 2 Клонът е много активен и затвърди партньорството си с Община Бургас, където сме с много добри позиции, както с други регионални НПО, които ни търсят за съвместни прояви, протести, и т.н. Наличието на офис и малък, но особено активен екип, на добрите контакти и чести гостувания в регионалните медии, както и интензивната ни работа в Странджа, ни позиционират много добре в района.
- 3 Екипът на клоната оказва съдействие и на екипите на други проекти на БФБ при реализиране на техни дейности и пътувания в района на Бургас и Странджа, работи активно и като партньор на БДЗП по проекта „Живот за Бургаските езера“.

Клон Калиакра

- 1 Фондацията поддържа работата на Информационен център Калиакра в с.Българево и функционирането му през активния туристически сезон юни-септември с осигуряването на заплащане на управител на Центъра. Общо 3000 посетители са се възползвали от услугите и са се запознали с експозицията на Центъра.
- 2 С привличането на външни експерти беше защитен проектът „РИФОВЕ“ в партньорство с организации от Румъния, Украйна, Грузия и Турция. Очаква се договарянето за изпълнението на проекта да бъде подписан в началото на 2012. Проектът ще бъде изпълняван следващите две години и ще гарантира функционирането на Център Калиакра.

VI. ПРЕГЛЕД НА ПРОЕКТИТЕ НА БФБ ПРЕЗ 2011

През 2011 г. БФБ работи основно по 9 проекта в четирите си тематични направления – „Защитени територии и видове”, „Натура 2000 и Зелен пояс”, „Коалиции”, „Връзки с обществеността и образователни програми”.

1. „СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ОПАЗВАНЕ НА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО И УСТОЙЧИВО МЕСТНО РАЗВИТИЕ В СТРАНДЖА ПЛАНИНА”

Донор: Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия) - EEA Grants

Партньори: Дирекцията на ПП „Странджа”, Българския национален комитет по програмата „Човекът и биосферата” на ЮНЕСКО и Директората за управление на природата (ДУП) към Норвежкото министерство на околната среда.

Обща стойност: 519 780 евро

Финансиране за 2011: около 200 000 евро

Екип на БФБ: Радостина Ценова, Андриана Андреева, Петко Цветков, Десислава Живкова

През 2011 получихме разрешение за утвържаване на проекта, което даде възможност да осъществим всички планирани дейности и да постигнем очакваните резултати. Много важна бе подкрепата, която ни оказаха нашите партньори от ДПП и от ДУП.

Във връзка с излизането в отпуск по майчинство на ръководителя на проекта Румяна Иванова, в екипа бе извършена промяна и досегашният регионален координатор Радостина Ценова пое тази функция.

Оперативната структура на проекта функционираше много добре и екипът продължи да е мотивиран за приключване на дейностите и постигане на резултати, независимо от финансовите затруднения, които имахме до получаване на средствата от втория междинен отчет. Норвежкият партньор продължи да финансира изцяло със собствени средства участието си в проекта. Осигурено бе и съфинансирането от другия ни партньор – националният комитет „Човекът и биосферата”, чрез офиса на ЮНЕСКО във Венеция. Благодарение на това бе организиран международен семинар за популяризиране на принципите на биосферните резервати и паркове в Царево.

Голямо предизвикателство за БФБ бе справянето с различните процедури, следвайки изискванията на ПМС №55, което предизвика много трудности.

Регионалният офис в Бургас продължи да има важна роля за изпълнението на дейностите и е значим местен играч сред институциите и неправителствените организации в региона.

Бяха проведени десетки срещи с различните партньори, заинтересовани страни и целеви групи. През февруари проектът бе избран на случаен принцип за мониторинг от офиса в Брюксел. Консултантската фирма „Пития” от Словения изпрати свои експерт, който посети проекта на терен и се запозна с постигнатите резултати в Бръшлян, Малко Търново и Бургас, след което се срещна с представители на Изп. агенция и НКЗ в София.

Интерес за БФБ представлява новият програмен период на ЕЕА-грантовете и възможността да участваме с нов

проект, като запазим норвежкия си партньор – Директората за управление на природата. Нови идеи вече бяха обсъдени с тях.

За съжаление удължаването на проекта бе свързано с възможност да се изпълнят дейностите, но и с невъзможност да се покриват административни разходи и заплати на екипа, което създаде много трудности. След април имавме големи затруднения да изплатим възнагражденията на екипа, който работи от БФБ. Търсиха се различни начини, за да се намери решение.

Дейностите по проекта са в следните направления:

Създаване на ГИС и система за мониторинг

Основна част от изпълнението на тази дейност беше стартиране и провеждане на процедури за възлагане разработването на отделни части на Географска информационна система (ГИС) с база данни и система за мониторинг на биоразнообразието и социо-икономическите характеристики на района. Също така провеждане на процедура за закупуване на сателитни снимки.

Разработване и прилагане на комуникационна стратегия

Повече от успешно и с голям интерес от страна на партньорите и местните хора продължи работата по разработване и прилагане на Комуникационната стратегия, която бе изготвена в тясно сътрудничество с норвежкия партньор.

Повечето от планираните **обучения, семинари и информационни срещи** бяха проведени като част от Обучителната програма на проекта с участието на местни заинтересовани страни.

Бяха организирани:

1 Международен семинар на тема „Добри практики за устойчиво ползване и опазване на биоразнообразието в защитени територии съгласно концепцията за биосферните паркове”. Той се проведе в Царево от 13 до 17 март 2011 с подкрепата на ЮНЕСКО – офис Венеция и с участието на повече от 70 представители на институциите, имащи отношение към стопанисването и управлението на природен парк „Странджа”, на местните власти, местни хора, медии и др. По време на семинара презентации бяха направени от лектори от централата на ЮНЕСКО, Турция, Гърция, Австрия, Словения, Германия, и България, като бяха представени както утвърдени, добре работещи моделни биосферни паркове от Европа, така и паркове в процес на обявяване и предизвикателствата пред тях – предимно от съседните ни страни. След приключване на семинара официалните лица гостуваха на областния управител на Бургас, г-н Константин Гребенаров, който изрази подкрепата си за инициативата.

2 Серия от обучения за местните хора в **подкрепа на природосъобразните бизнеси**, които могат да се развият в парка, с основен лектор норвежкия ни партньор Бьорн Арне Нес от Директората за управление на природата:

- **Как да направим сапунчета с аромати от Странджа, шоколадови бонбони с пълнеж от манов мед и ракия, захарни бонбони и др.**, които да бъдат предлагани на туристите. Семинарът премина при много голям интерес от страна на местните хора – 35 участника, основно от Малко Търново, но също така и от Бръшлян, Царево, Синеморец, Звездец. Обучението бе изключително практически насочено – бяха представени различни възможности за устойчиво използване на материали от природата и градината за направа на сапуни, експлоатиращи кремове и маски, шоколадови бонбони с пълнеж от манов мед, ядки, ракия, смучащи бонбони и др. (19-20 март)

- **Курс по гостоприемство в Бръшлян с участието на местните стопани на къщи**

за гости. Бе дискутирано как да се привличат повече посетители в къщите чрез организиране на малки практически курсове/семинари за туристите, където те биха могли да бъдат обучени как да приготвят местна храна (зелник, предястия, туршия, конфитюр, сок, да видят как се вари ракия и т.н.), в съчетание с водене сред природата и разказване на интересни истории, събиране на билки и гъби по устойчив начин, бране на плодове и зеленчуци от градините, които после да се използват за приготвянето на храната и др. (20 март)

- **Как да си направим биологични (компостни) тоалетни** в извънградски условия. Обучението в Стоилово предизвика голям интерес, тъй като селото е все още без канализация и темата е много актуална. В Малко Търново се включиха предимно хора с интерес да изградят такива във вилите си извън града. (29 септември)

3 Серия от информационни срещи по различни теми в отделни населени места:

- **Среща с местните рибари от Ахтопол, Царево и Синеморец** – на нея норвежият ни партньор Бьорн Арне Нес представи традициите в рибарството и рибовъдството на Норвегия, най-характерните видове риба и числеността на техните популации, традиционните скандинавски техники за риболов, начините на обработка и съхранение на рибата, изискванията на законодателството и др. Потомък на рибарски род, норвежият експерт разказа за риболова от времето на викингите до наши дни, показва любопитни стари и нови фотоси. Интересна дискусия предизвика темата за лицензите и разрешителните на риболовците и сравнението с България. (16 май)

- **Обучение за земеделските производители от района на Странджа** за това как да кандидатстват за плащания по Натура 2000 за земеделски земи, организирано съвместно с Областна дирекция „Земеделие“ – Бургас. Обучението се проведе в Царево с участието на земеделски стопани от Царево, Резово, Ахтопол, Малко Търново, Ковач и др., като основната цел бе те да бъдат запознати основно с мярка 213 за плащания по Натура 2000, както и с условията за кандидатстване и получаване на компенсация, ако поддържат земята си в добро земеделско и екологично състояние. Бе представена и възможността за компенсиране на земеделците по мярка 214 „Агроекологични плащания“ към Програмата за развитие на селските райони. Лектор бе експертът по агроекология от БДЗП – Димитър Плачийски. (4 май)
- **Работна среща по проблемите на спортния риболов в реките** на територията на ПП „Странджа“ в Малко Търново – на нея, след направено теренно проучване на реките Велека и Резовска, норвежият експерт Ог Терие Санлун от Института за изследване на природата (NINA), представи рибното разнообразие в Странджа, проблемите, свързани с миграцията на рибите, бариерите и рибните проходи, изкуствените съоръжения. Дискутирани бяха и възможностите за подобряване на организацията на спортния риболов от страна на местните хора, туристите и гостите на парка. (15 септември)
- **Информационни срещи в населените места по крайбрежието** на парка за представяне и популяризиране на **Регионална марка „Странджа“** – 4-те срещи в Ахтопол, Варвара, Резово и Синеморец, с участието на собственици на малки семейни хотели и къщи за гости, бяха проведени с цел да се популяризира марката и да се открият нови нейни последователи, които да отговарят на критериите и в следствие бъдат сертифицирани. Установяването на контакти и сътрудничество с тях би допринесло за по-

Високата посещаемост на туристическите обекти и атракции във вътрешността на парка, особено възможността за едневни екскурзии за летиците по морето през лятото. Марката бе представена от Радостина Ценова от БФБ, а Мария Патронова от ДПП представи възможностите за партньорство с Дирекцията на парка. (29-30 септември)

3 Учебни пътувания и полеви обучения за учениците, живеещи на територията на парка:

- **Полево обучение с ученици от Царево** за почистване на емблематичната защитена местност „Устие на река Велека” – акцията бе организирана като част от нашата образователна програма и след подаден от нас сигнал до Община Царево за замърсени терени. Освен почистването, акцията имаше и добър образователен характер – директорът на парка изнесе лекция за природата на парка и опазването ѝ, за проблемите с шистовия газ и др., а екипът на БФБ беше подготвил информация за ползите от разделното събиране на отпадъци и пестенето по този начин на енергия и ресурси от природата. Интересни интерактивни игри затвърдиха знанията и забавляваха учениците. За извозването на чувалите събрани отпадъци се погрижи общинската администрация на Царево. (16 април)

- **Учебни пътувания за всички ученици от 1 до 8 клас, които учат в границите на парк „Странджа”** - целта бе всеки ученик да се запознае с парк „Странджа”, със селищата във вътрешността на планината и по крайбрежието, както и с някои от най-красивите природните забележителности. На 1 и 2 октомври бяха проведени пътуванията за децата от ОУ „Св.св. Кирил и Методий” гр. Ахтопол (общо 157), които се забавляваха с интерактивната експозиция на новия Посетителски център на парка в Граматиково, изкачиха се до „Камъка” (Природна забележителност „Каменска бърчина”) и се провряха през дупката на каменната „гъба”, за да са здрави и силни. Голяма част от децата никога не бяха ходили във вътрешността на Странджа и за тях бе интересно да посетят град Малко Търново, информационния център на парка, да похалнат и поиграят под звуците на водопадата Докузак край с. Стоилово. Незабравимо ще остане и участието им в седанката в с. Бръшлян, където освен интересна беседа и запознаване с местните традиции, децата също се включиха със свои изпълнения на странджански песни и се хванаха и на хорото, заедно с бабите от местната фолклорна група.

На 24 и на 29 октомври 177 деца от 1 до 8 клас от СОУ „Васил Левски” – Малко Търново поеха по обратния маршрут – пак в парка, но този път посоката бе морето. Оказа се, че някои от децата никога не са го виждали. Логично първа спирка бе Центърът в Граматиково, следващата спирка бе Резово – най-югоизточното населено място в България, където с бинокли децата наблюдаваха големи кormорани, видяха устието на река Резовска и се срещнаха с граничарите, които им разказаха за тяхната работа в района. Река Велека при моста на Синеморец и особено устието ѝ при вливането в Черно море очароваха учениците. В Ахтопол се разходиха по кея, за да видят фара и лодките, но най-голямата атракция за тях бе изненадата, която ги очакваше в Царево – посещение на истински риболовен кораб, акостирали на Царевското пристанище. На малки групи и с помощта на местните рибари всички се качиха на кораба „Приятел” и с интерес слушаха разказите на капитана за това как се лови риба в Черно море, какви видове се хващат и какви опасности дебнат рибарите.

Надяваме се тези учебни пътувания да помогнат на децата да научат повече за парк „Странджа” и да ги направят по-загрижени за опазването му, защото само когато опознаеш нещо, то може да ти стане близко и да го обикнеш. Вярваме, че ще провокираме интереса на учениците да посещават по-често различни части

на Странджа с родители, приятели, учители и поне малко да приложим опита на нашите норвежки партньори, които споделят, че в Норвегия децата непрекъснато са сред природата. Норвежкият ни колега също участва в пътуванията и разказа на учениците за Норвегия и за връзката на учениците там с природата.

Като част от популяризиране на научните изследвания върху природата на ПП „Странджа“ участвахме в публикуването на книгата на инж. Дико Патронов – **„Великата Странджанска пустиня“**, която бе издадена съвместно с ДПП „Странджа“ и със спонсорството на фирма Кроношпан. Книгата съдържа подробна информация за ползването на горите, за проблемите на Странджа и за интересни туристически маршрути в планината, откъдето и т.н. Книгата бе отпечатана точно в разгара на шапната епидемия, когато сериозно бе повдигнат въпроса за възстановяване на граничните заграждения. На 24 януари организирахме в Бургас представяне на книгата, а по-късно тя бе представена и в Малко Търново и в Царево.

Заслугата за **интереса на медиите към работата по проекта и доброто медийно отразяване**, в голяма степен се дължи на създадения в рамките на проекта Регионален офис на БФБ в Бургас и активната дейност на екипа му. БФБ не бе имала постоянен офис в Бургас от 2003 г., което се отрази на присъствието ни в публичното пространство в Бургаска област, но благодарение на Проекта, БФБ отново е една от най-уважаваните и винаги търсена за мнение или партньорство в редица инициативи, неправителствени природозащитни организации в Бургас и региона.

Развитие на Регионална марка „Странджа“

След задълбочени дискусии за марката с експерта туризъм от ДПП „Странджа“, **наехме юристи със специализация в областта на патентното право**, за да отговорим на новите изисквания от страна на Патентното ведомство. Юристите подготвиха и внесоха правила за използване на Сертификатна марка „Странджа“. Бяха определени категориите, които могат да бъдат сертифицирани. През ноември получихме официален отговор от Патентно ведомство, че марката вече е регистрирана. За съжаление вече имаме няколко къщи, които се отказват да предлагат места за настаняване, поради високите местни данъци и такси и осигуровки, които трябва да плащат всяка година независимо от заетостта на леглата (регистрирани нощувки) през годината. В края на 2011 г. започна разработването на Каталог за Регионалната марка и сертифицираните с нея обекти и атракции, както и книгата „Как да правим бизнес в Странджа“.

За втори път участвахме в националната инициатива, организирана от БААТ, **„Зелени дни“ в София**, но пък Деветият **Фестивал на зеленката** бе отменен за предпазване и ограничаване разпространението на шапа. За да компенсират отменения Фестивал на

Зеленката, на 4 и 5 юни се проведе Първия Бургаски зелен фестивал (подробности в отчета на проект „Регионална кампания „Зелен бъди в Бургас“) в партньорство с Община Бургас.

През юли обявихме конкурс **за заснемане и изготвяне на клипове и банери, представящи Регионалната марка „Странджа“** и сертифицираните с нея обекти и атракции в природния парк. Малцина се престрашиха да поемат предизвикателството да се потопят в мистиката на Странджа, да вкусят от нейните гозби, да усетят нейните аромати, да минат по нейните пътеки с очите на туристи, но и на автори, които в своите творби да я представят

достатъчно атрактивно, за да доведат след себе си нови приятели на Странджа.

Девет предложения се състезаваха в раздела за клип. За съжаление повечето бяха наблегнали на природните дадености и красивата странджански природа, пред възможностите за еко-туризъм, които се предлагат. На тези пък, които бяха представили именно туристическите атракции, не им достигаше качество на изображението, макар да не липсваше креативност. След сериозен дебат относно качествата на предложените клипове и най-вече до колко те отговарят най-точно на заданието и условията на конкурса, журито реши да присъди една втора и две трети награди. Втора награда и сумата от 1000 лв. спечели клипа на Сергей

Панайотов от Варна. Третото място се подели от Любомир Минчев от София и Станислав Камбуров от Бургас, които получиха по 500 лв. На тримата класирани автори, журито предостави възможност и за допълнителна, поощрителна награда, ако решат да доразвият своите клипове – тридневна програма в Природен парк „Странджа“ за сметка на организаторите, среща с експерти от Дирекцията на парка и възможност за заснемане с водач на допълнителни кадри от Странджа, от която те се възползваха.

Всички, участвали в конкурса клипове могат да бъдат видени през фейсбук-профила и сайтовете на Българска Фондация Биоразнообразие и Дирекцията на ПП Странджа, или през профила на БФБ в YouTube – bbfbulgaria.

Създаване на структура за съвместно управление

Тази дейност е пряко свързана с кампанията на БФБ за обявяване на Странджа за съвременен биосферен парк. Част от процеса по подготовка на номинацията е обособяването на такава структура за съвместно управление. Първите дискусии по темата бяха на проведения в Царево международен форум с подкрепата на ЮНЕСКО и участието на много международни експерти на организацията. (подробности по-горе)

През ноември в проекта се включи г-н Пиер Галан от Швейцария, експерт на ЮНЕСКО, който на специална мисия в София се запозна с проекта и предвидените дейности за създаването на биосферен парк „Странджа“. Особено полезни бяха както дискусиите с екипа на БФБ и ДПП, така и срещите с МАВ комитета и МОСВ, Асоциацията на парковете в България и др. Изготвен бе план за действие и бе обсъдена в детайли номинационната форма, която предстои да бъде попълнена от БФБ и експерти от МАВ.

Прилагане на моделни проекти

Възстановяване на моделен тип горско местообитание

Работата по тази дейност бе продължение на започнатия през 2010 процес, когато за възстановяване бяха избрани изкуствено залесени с черен бор местообитания, които според експерти подготвили плана за управление на ПП „Странджа“ е необходимо да бъдат подменени постепенно с естествена растителност. След консултации с представители на ДПП „Странджа“ и Държавно горско стопанство Кости за възстановяване бяха избрани местообитанието Странджански гори от източен горун (*Quercus polycarpa*) forests) и местообитанието Евксински гори от блазун и цер (*Euxino-Thracian Quercus frainetto-Quercus cerris* forests).

Този метод е по-устойчив и дава по-добри резултати, като наподобява естествените процеси в природата.

На този етап пониците се развиват добре във всички избрани парцели. Теренната работа е извършена от местните хора и лесовъди.

Възстановяване на речни екосистеми и миграцията на видове риби

Проведени бяха две теренни посещения с експерти на ДПП, за да се направи преглед на текущото състояние на идентифицираните бентове на реката и други препятствия за миграцията на рибите по река Велека.

В рамките на тази дейност, през септември, бе осъществено работно

посещение на норвежкия експерт по реките и миграцията на рибите Ог Тария Санлунд от Института за изследване на природата (NINA). Заедно с експерта „Биоразнообразие“ по проекта, Петко Цветков, те извършиха теренни проучвания по реките Велека и Резовска и представиха на работна среща с екипа на ДПП, рибното разнообразие в тях, проблемите, свързани с миграцията на рибите, бариерите и рибните проходи, и изкуствените съоръжения. Дискутирани бяха и възможностите за спортен риболов от страна на местните хора, туристите и гостите на парка.

2. „ОСОГОВО В ЗЕЛЕНИЯ ПОЯС”

Донор: Франкфуртско Зоологическо Дружество – Германия, Про Натура – Швейцария,

Партньори: Македонско екологично дружество

Обща стойност/стойност за 2011: 39 800 лв.

Екип на БФБ: Петко Цветков, Петър Тодоров

2011 година съвпадна с финализиране на 5 годишния период на финансиране от Франкфуртското Зоологическо Дружество – Германия, както и с приключване на втората фаза на финансиране на проекта от страна на Про Натура – Швейцария.

Продължи работата по подготовка на трансгранична защитена територия в района на Осогово между България и Македония. Беше събрана допълнителна информация за групи организми с природозащитно значение като водни кончета, риби, гъби и продължи работата с изследване на едрите хищници като риса и вълка. С фотокапани беше потвърдено постоянното обитаване на района от Европейския рис с множество видео клипове и снимки.

Бяха проведени две ключови срещи през месец май, на които се направи обобщение на дейностите през изминалите години и определянето и планирането на бъдещите насоки за развитие на проекта.

Първата среща се състоя на 9 и 10 май в град Кюстендил и събра български и македонски експерти, извършвали проучвания на биоразнообразието в Осогово, представители на български неправителствени организации, работещи с сферата на опазване на биоразнообразието и служители на РИОСВ Перник, ДЛС Осогово, ДГС Невестино и община Кюстендил. Подобно и на експертната среща, състояла се в Македония, фокусът на тази среща бе поставен върху определяне на територии от Осогово, приоритетното опазване на които е от значение за съхраняването на биоразнообразието на планината. Също така бяха разгледани и дискутирани проблемите, свързани с управлението на видове и хабитати, препоръки за разрешаването им и необходимостта от допълнителна защита на Осоговска планина, чрез създаването на нови защитени територии

Благодарение методите на географските информационни системи и данните от експертните проучвания, стана възможно съпоставянето на вече съществуващата система от защитени територии и зони в Осоговска планина и на приоритетните за опазване територии. Така оформеното зонироване на планината от българска страна, бе съчетано с вече съществуващата македонска карта и бе представен цялостният потенциален облик на Осогово като бъдеща защитена територия с ясно дефинирани зони за приоритетна защита и зони за устойчиво развитие на планината.

Втората среща, с решаващо значение за бъдещето на проекта, се състоя на 16-17 май в манастира „Св. Йоаким Осоговски“ в Крива паланка, Македония. Срещата бе обявена като „Трансграничен форум за Осогово в Зеления пояс“. Във форума участваха представители на Министерствата на околната среда на България и Македония, експерти на Областна администрация Кюстендил, кметове на Общини от района на Осоговска планина и Общински съвет Кюстендил, представители на РИОСВ Перник, на ЮНЕСКО и Световния съюз за защита на природата (IUCN), както и на водещите организации и партньорите по проекта.

Целта на Форумa бе да запознае участниците с резултатите от пет годишния период на успешно прилагане на трансграничния проект "Осогово в Зеления пояс". Освен споделяне на постиженията на проекта, Форумът послужи като поле за дискусия на участващите в него относно бъдещи възможности за обща работа в посока трансгранично сътрудничество в сферата на опазване на биоразнообразието, управление на защитени територии и устойчиво развитие на местните общности.

Част от програмата на форума включи презентации на тема "Националното и международно значение на Осогово – законодателство и инициативи", "Ползата от трансгранично опазване на биоразнообразието и приносът на Международния съюз за защита на природата към опазване на биоразнообразието в Югоизточна Европа", „Биосферните резервати на ЮНЕСКО – принципи, ползи и примери от Европа“ както и дискусията относно „Възможности за създаване

на трансгранична защитена територия в Осогово”.

По време на Форумa македонската страна изрази своето ясно намерение за предприемане на стъпки за създаване на природен парк, съгласно македонската законова система, целта на който ще е да гарантира опазването на биоразнообразието и устойчивото развитие на Македонската част от Осогово. С цел осигуряване на същото за българската страна, бе дискутирано и предприемането на стъпки за създаване на подобна защитена територия и в България. Същевременно, представителят на ЮНЕСКО защити и предложението за стартиране на унилатерален процес за номиниране на цялата Осоговска планина като модерен биосферен резерват.

В резултат на двете срещи беше изградена концепция за бъдещото развитие на проекта в българската му част, като тя най-общо може да бъде изразена в продължаване на процеса на прилагане на принципите на биосферните резервати в проектния регион и използването на Осогово като моделна територия, доказваща приложимостта, предимствата и ползата от създаването на модерен тип трансгранична защитена територия.

Прилагането на тази концепция изискваше провеждане на срещи със заинтересовани страни в региона, които протичаха през цялата година. Също така бе продължена и традиционната за проекта работа с ученици и учители от Осогово, под формата на провеждане на ученически екскурзии с образователна цел, както и екологично обучение за учители от Кюстендилска община.

3. ПРОЕКТ STRATEGIC: РАЗВИТИЕ НА ДЪЛГОСРОЧНА СТРАТЕГИЯ И МРЕЖИ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ И РАЗВИТИЕ НА МАРШРУТ „ПЪТЯТ НА ЖЕЛЯЗНАТА ЗАВЕСА“ В ЧАСТТА МУ НА БАЛКАНИТЕ

Донор: Съфинансиран от Европейската Комисия чрез Генерална дирекция „Предприятия и промишленост“

Водеща организация: Българска асоциация за алтернативен туризъм (БААТ)

Партньори: БФБ, Фондация ЕкоОбщност, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Румънска велоасоциация „Байк атак“, Община Тасос, Гърция

Обща стойност: 22 636 евро (това е частта на БФБ в бюджета на целия проект)

Екип на БФБ: Мартина Колева, Петър Тодоров, Радостина Ташева, Росен Василев

Проектът създаде работна рамка за изграждане на югоизточния участък от европейския веломаршрут "Пътят на желязната завеса" (Евро Вело 13). Въз основа на комплексно проучване БААТ и нейните партньори съставиха план за действие с мерки за изграждане и популяризиране на последния участък от маршрута с приблизителна дължина 2100 км, който преминава границите между Румъния, Сърбия, България, Македония, Гърция, Турция и завършва на Черно море.

Създаде се мрежа от заинтересовани страни, които да участват в разработването на маршрута, както и

да оформят дългосрочни стратегии за изграждане, промотиране и използване на маршрута за развитие на алтернативния туризъм в граничните райони.

Направиха се проучвания на терените и инфраструктурата, както и срещи с представители на национални, регионални и местни институции, неправителствени организации, представители на бизнеса и други заинтересовани страни.

По проекта се проведеха шест работни срещи, където заинтересовани организации и лица обсъдиха възможностите маршрута да премине през техните общини.

Въз основа на проучването се определи гръбнака на маршрута през България и съседните страни и беше направен анализ на възможността маршрута да бъде развит - неговия туристически потенциал, местното предлагане на туристически услуги, културно-историческите и природни ресурси в районите.

В рамките на проекта МИЕТ издаде брошура за разпространение на международни борси и изложения.

В рамките на проекта е финансирано издаването и на Ръководство за развитие на Пътя на Желязната завеса в участъка ѝ на Балканския полуостров, насочен към институции, неправителствени организации, представители на бизнеса, изследователи и експерти на европейско, национално, регионално и местно ниво и цели да подпомогне работата им по развитието на веломаршрута.

4. „ОПАЗВАНЕ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА КАРСТОВИЯ КОМПЛЕКС В РАЙОНА НА ДРАГОМАНСКОТО БЛАТО В БЪЛГАРИЯ”

Донор: Германската федерална фондация за околна среда (DBU)

Водеща организация: Сдружение за дива природа „Балкани”

Партньори: Еуронатур, Сдружение за дива природа БАЛКАНИ и БФБ

Обща стойност: 25 910 евро

Финансиране за 2011: 15 000 лв.

Екип на БФБ: Росен Василев

През 2011 г. координаторът на проекта от страна на БФБ продължи да работи за изпълнението на предвидените дейности в партньорския проект. Поддържана бе редовна комуникация с колегите от EuroNatur и СДБ „Балкани”, придружаваха се мисиите на чуждестранни експерти в района на проекта.

На 16 май се състоя среща с германския посланик в България н.п. Матиас Хьопфнер, на която бяха представени целите и резултатите на проекта.

Координаторът участва в подготовката и провеждането на филмова експедиция с френски телевизионен екип от Ушуайя ТВ в района на Драгоман.

Изработване на план за управление на влажните ливади в зона Драгоман

Ангажиран бе екип от експерти: Иван Христов като водещ експерт за разработване на плана, Райна Начева като ГИС специалист, г-р Росен Цонев като експерт флора. Проведоха се проучвания и теренни експедиции. Работата по плана продължава.

Консултативен процес с местни заинтересовани лица

Дейността е предвидена като съфинансиране от БФБ. През тази година таква не можа да бъде осигурено.

Възстановяване на виюна (*Misgurnus fossilis*)

Ангажираният експерт г-р Тихомир Стефанов проведе проучвания на популациите на виюна в Дунава и Чокльоово блато, с цел да се установи най-подходящият източник на материал за реинтродукция на вида. Дейността ще приключи през 2012 г.

Подгържане на тревни съобщества с *Fritillaria meleagroides* и *Viola pumila*

Проведени бяха консултации с автора на плановете за действие за двата вида доц. г-р Ива Апостолова. За провеждане на мониторинг на популациите на видовете в района на ливади Цръклевици и Алдомировско блато бе ангажирана г-р Десислава Сопотлиева. Със съдействието на групи специалисти от Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН се провеждат експерименти по размножаване *in vitro* на шахматовидната вегрица

с цел подпомагане на популациите ѝ в естественя район на разпространение.

Разработване на стратегия за устойчив туризъм

Дейността е предвидена като съфинансиране от БФБ. През тази година такава не може да бъде осигурено.

Закупуване на земи от влажните ливади в зона Драгоман

И през 2011 г. продължиха без успех преговорите със собственици на площи от ливадата в землищата на селата Бучин проход, Дреново и Понор.

В началото на 2012 г. БФБ трябва да предложи групи подходящи форми за използване на планираните за тази дейност средства.

5. „ЖИВОТ ЗА БУРГАСКИТЕ ЕЗЕРА”

Донор: Програма LIFE+ на Европейския съюз

Водеща организация: БДЗП

Партньори: БФБ, Кралското дружество за защита на птиците, Великобритания (RSPB), Община Бургас, Черноморски солници АД

Финансиране за 2011 (за БФБ): 31 000 лв.

Екип на БФБ: Радостина Ценова, Андриана Андреева, Росен Василев

БФБ, в рамките на проекта на БДЗП, изпълнява основно три дейности, но оказва цялостно съдействие за реализирането на проекта и се включва с консултации и участие в голяма част и от останалите.

Актуализация на Националния план за опазване на най-значимите влажни зони в България

През 2011 г. се проведеха интензивни разговори с експерти в различни области на биологичните науки и бе договорено включването в работата по проекта на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) към БАН, който да предостави необходима информация и консултации за влажните зони в България.

Проведена бе работна среща на експерти и представители на научни и неправителствени организации, на която Ирина Матеева представи проекта на БДЗП „ГИС база данни за влажните зони”, като самата база бе предоставена за ползване на екипа, разработващ актуализацията на Националния план. Невена Камбурова от ИБЕИ представи резултатите на проект за Инвентаризация на влажните

зони в България. Продуктът на проекта – книга с компакт диск – бе закупен за ползване. На работната среща експертите обсъдиха и критериите за включване на влажни зони в Плана и подхода за съставяне на характеристики и карти на зоните.

Работата по Плана бе разпределена между експерти, както следва: Венцислав Василев – обща характеристика, Йордан Узунов – гънна безгръбначна фауна (макрозообентос), Невена Камбурова – птици, Георги Попгеоргиев – земноводни и влечуги и ГИС, Лъчезар Пехливанов – риби, Бойко Георгиев – други групи. Поради големия обем на информация в областта на птиците, допълнително бе ангажиран Петър Янков.

Поради ангажиментите на повечето експерти с картирането на Натура 2000, работата по актуализацията на Плана за влажните зони ще продължи и през 2012г.

На втора работна среща бе обсъден списъкът от влажни зони, които ще бъдат представени в актуализирания План с подробна характеристика, и който бе допълнен с крайморски зони – устия на

реки (Велека - Силистар) и планински езера (Седемте езера, Смолянските езера).

През декември бе изработен и подложен на обсъждане предварителен вариант на актуализирания Националния план за опазване на най-значимите влажни зони в България.

Дизайн и инсталиране на информационни табели за приоритетни видове на ключови места

Тази дейност все още не е реализирана тъй като в началото на годината бе взето решение да бъде изготвен общ туристически маршрут за Бургаските езера с обща визия и лого, които да включва повече от предвидените по проекта обекти и места за посещение около езерата. Табелите ще бъдат изградени след като бъде уточнен и съгласуван маршрутът.

Повишаване информираността за приоритетни видове сред заинтересованите страни, рибари, ловци и др., чрез семинари, информационни срещи и обучения.

През януари бе проведена процедура и бе избрана фирма подизпълнител, която да организира срещите. Към края на годината бяха реализирани следните дейности:

- Информационна среща относно възможностите за кандидатстване по мярка 214 „Агроекологичните плащания“, Мярка 213 „Плащания по Натура 2000 и плащания, свързани с Директива 2000/60/ЕО – за земеделски земи по ос 2 от ПРСР; национални стандарти – условия за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние (УПЗДЗЕС) за земеделските стопани, попадащи в Натура 2000 зони в района на гр. Бургас. Лектор бе Димитър Плачийски. (април)
- В рамките на проекта бе планирано да се обособят няколко места, подходящи за наблюдение на птици и да се постави подходяща информационна инфраструктура около тях. След дискусии с английските партньори от Кралското дружество за защита на птиците, екипът бе на мнение, че много по-полезно за гражданите на Бургас би било обособяването на повече такива места, които да са подходящи не само за наблюдение на птици, но и за приятен отдих, пикник, спорт, разходка или просто по-близък допир с природата, както и за посещение на културно-исторически и археологически обекти, за които малцина знаят, че са тясно свързани с езерата. БФБ направи проучване чрез серия от 15 работни срещи-

интервюта с почти всички заинтересовани страни, имащи отношение към опазването и стопанисването на Бургаските езера – държавни и местни институции, НПО, експерти и граждани. Беше събрана и обобщена полезна информация, свързана с минали и предстоящи проекти и намерения, препоръки, предложение и др. На тази база бе изготвен Доклад с анализ на съществуващата ситуация, който е преведен и предоставен както на английските консултанти, така и на всички заинтересованите институции и организации, участвали в проучването.

- На специална работна среща през юни в Областната администрация, този Доклад бе презентирал и обсъден с представители на организациите и институциите от Бургас и региона, имащи отношение към опазването и стопанисването на Бургаските езера. В срещата взеха участие експерти от РИОСВ, Община Бургас – Дирекция „Екология и евроинтеграция“, Областна администрация, Черноморски солници АД, Бургаски регионален музей, Туристически информационен център Бургас, членове на различни екологични и ловни сдружения, граждани.
- По време на Първия Бургаски зелен фестивал бе организирано специално проучване сред гражданите и гостите на Бургас и фестивала за избора на най-подходящите места за включване в единен маршрут с обекти за посещение, отдих и туризъм. В една от шатрите на фестивала всеки посетител можеше да се запознае с местата, да прочете нещо повече за тях, да разгледа снимки, да провери разположението им на специално изработената и разпечатана като пано голяма карта и най-вече да отбележи броя точки, с които оценява избора на това място в маршрута и да сподели мнението си.

6. „РЕГИОНАЛНА КАМПАНИЯ „ЗЕЛЕН БЪДИ В БУРГАС“

Донор: Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ чрез фондация „ЕкоОбщност“

Водеща организация: БФБ - Клон Странджа

Партньори: БДЗП, Община Бургас, ДПП „Странджа“

Обща стойност: 10 762 лева (6412 лв. от донора)

Екип на БФБ: Радостина Ценова, Андриана Андреева

Проектът бе подготвен и реализиран в периода февруари – септември. Основната цел бе да популяризира „зелената“ идея сред жителите и гостите на Бургас, която да достигне максимален брой хора от различна възраст и да ги провокира и стимулира да променят нагласата и отношението си към зеления начин на живот, свързан с консумирането на екологично чисти храни, разумно ползване на ресурси, близък контакт с природата и намаляване на замърсяването, за сметка на консуматорски и комерсиално ориентираното предлагане на „бързи“ храни и продукти.

Партньорството с Община Бургас доведе до идеята за организиране на **Зелени дни в Бургас** от 1 до 6 юни.

Първото събитие в кампанията бе вело-акцията „От Охлюва до Пеликаните“, което бе широко разгласено чрез сайтовете на БФБ и партньорите, афишите, фейсбук и др. Вело акцията бе организирана за промотиране използването на велосипедите като алтернативен/зелен транспорт в Бургас и новите вело-алеи на града, които могат да те отведат до брега на Атанасовско езеро, където от Укритието на РИОСВ Бургас могат да се наблюдават накачалите отпред пеликани, саблеклюни, рибарки и чайки. Лично кмета на Бургас, Димитър Николов, пристигнал на събитието с велосипеда си, поведе колоната ентузиастични млади велосипедисти.

„Гвоздеят“ на програмата бе дългоочакваният **ПЪРВИ БУРГАСКИ ЗЕЛЕН ФЕСТИВАЛ**. Това бе изложение на производители на био и екологично чисти продукти, собственици на къщи за гости, организации, предлагащи възможности за екологичен туризъм и др. В двата дни на панаирното изложение, в шатрите, разположени на една от централните алеи в Морската градина на Бургас, посетителите можеха да си закупят вкусен манов мед от Царевско, ягоди от Граматиково, плетива от Вълна на майсторките от Сдружение „Златното руно“ от Звездец, да получат информация къде да отседнат в Странджа и кои туристически маршрути могат да пребродят, къде могат да наблюдават птици около Бургас и езерата, но и къде могат да отгъхват край тях. Листовки с полезна информация и зелени съвети бяха раздавани на посетители и минувачи. Ярки и запомнящи се бяха изпълненията на съставите във Странджанския фолклорен концерт през първия фестивален ден – на Мъжкия хор към читалище „Георги Кондолов“ в Царево, на жените от фолклорната формация от Бръшлян и децата от Тракийското дружество. Вторият фестивален ден ще се запомни и с пъстроцветния детски Карнавал на биоразнообразието, посветен на Световния ден на околната среда – 5 юни. В оригинални костюми на български растения и животни и в костюми от рециклирани продукти, над 100 деца от 10 детски градини дефилираха и се забавляваха на Лятната сцена „Охлюва“ в Бургас.

През септември се проведе втората част на проекта, свързана с организирането на две зелени дискусии – кръгли маси, за да може "зелената" тема отново да е поставена в дневния ред на обществото в Бургас. Тема на първата дискусия бе какво значи да живееш „зелено“, само мода ли е да си зелен, как можеш да се храниш „зелено“ или био и др. Лектори бяха Наталия Живкова и Камен Кръстанов от София.

Темата на втората кръгла маса бе „С велосипед в града и сред природата“, като най-голям интерес предизвикаха презентацията на Мартина Колева, която разказа за вело движението и велосипедирането като начин на живот, и на норвежкия ни колега Бьорн

Арне Нес, който представи зеления начин на живот в Норвегия.

Регионалната кампания „Зелен бъди в Бургас“ на БФБ – клон Странджа продължи чрез отворени срещи с граждани и представители на институции и организации.

Надяваме се **кампанията и Първият Бургаски зелен фестивал** да са успели да провокират бургазлии и да ги „запалят“ за зелената идея, а желанието на всички участници бе фестивалът да стане традиционен и при възможност да се организира и пролет и есен.

7. ОПАЗВАНЕ НА ДИВАТА КОЗА И КАФЯВАТА МЕЧКА В БЪЛГАРИЯ (ИЗВЪН ТЕРИТОРИИТЕ НА НАЦИОНАЛНИ И ПРИРОДНИ ПАРКОВЕ И РЕЗЕРВАТИ И ПОДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ) ЧРЕЗ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ПЛАНОВЕТЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ДИВАТА КОЗА И МЕЧКАТА В БЪЛГАРИЯ

Донор: Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013

Водеща организация: БФБ

Партньори: СДП „Балкани“, РИОСВ Пазарджик, ЛРД Девин

Стойност на проекта: 578 832 лв.

Екип на БФБ: Стефан Аврамов, Катерина Ангелова, Десислава Живкова, Петя Шереметова и много доброволци

Обща цел на проекта е опазване и възстановяване на дивата коза и мечката в България.

Конкретните цели са:

- Координиране усилията на максимално широк спектър от институции и организации, работещи за опазване на дивата коза и мечката и техните местообитания в България;
- Радикално намаляване на браконьерството и влиянието му върху дивата коза и мечката чрез засилване на охраната и изясняване на „слаби места“ в разпространението на дивата вида;
- Ясна визия за възможностите за реинтродукции на дива коза в България и увеличаване на нейната популация чрез заемане на нови местообитания;
- Ясна визия за възможностите за използване на лова по реда на изключенията на ЗБР като средство за въвличане на ловната общност в опазването на дивата вида (т.н. community based conservation);
- Повишаване на обществената информираност относно проблемите на опазването на дивата коза и мечката и борбата с браконьерството и въвличане на ловните общности в тяхното опазване;
- Координиране на дейностите за опазване на трансгранични популации на дивата коза и мечката;
- Намаляване на конфликтите човек – мечка;

- Подобряване на капацитета за дългосрочно опазване на дивата вида.

Основните дейности по проекта са:

- Подкрепа работата на междуведомствената група към МОСВ за дивата коза и мечката;
- Координиране работата на заинтересованите институции за опазването на дивата коза и мечката;
- Превенция браконьерство;
- Проучване на миграциите на дивата коза и коридорите между отделните популации за изясняване на „слаби места“ в разпространението ѝ;
- Оценка на възможностите за реинтродукция;
- Оценка на ползването върху популацията;
- GIS модел на разпространението, проблемите и потенциални места за реинтродукция;
- Проучване на незаконния отстрел около Национални паркове и резервати;
- Координиране на контролни дейности между гръцки и български институции;

- Информационна кампания по плана за действие;
- Оценка на влиянието на болестите върху дивата коза;
- Обмяна на опит с френски колеги, работещи по идентични проблеми;
- Мерки за намаляване на конфликта човек-мечка;
- Анализ на фрагментацията и коридорите за мечката;
- Промоция на проекта и неговите резултати.

8. „ТРАНС-ГРАНИЧНИ ЕКОЛОГИЧНИ ИНФОРМАЦИОННИ „КЛЕТКИ“ В ОБЩИНИТЕ ДОКСАТО И БАНИТЕ, С ПРИНОСА НА БЪЛГАРСКА ФОНДАЦИЯ БИОРАЗНООБРАЗИЕ”

Донор: Програма "Европейско териториално сътрудничество Гърция-България 2007-2013"

Водеща организация: Община Доксато (Гърция)

Партньори: община Баните (България) и БФБ

Обща стойност: 352 102 евро

Екип на БФБ: Латинка Топалова–Жежиха

Основната цел на проекта е повишаване на съпричастността на хората към опазването на природното наследство чрез използване на иновативни ИТ технологии.

Дейностите по проекта включват:

- Създаване на три екологични информационни „клетки“ в община Доксато, община Баните и Благоевград. Това включва създаване на 3 стаи за добавена (увеличена) реалност (Augmented reality room), 3 информационни центрове и интерактивен интернет портал.
- Организиране на семинари, които да привлекат внимание върху важни за опазването на околната среда въпроси и обмяна на добри практики.
- Създаване и отпечатване на Наръчник за зелен бизнес, който да привлича и информира инвеститорите за високите възможности на

„зелена“ икономика и възможностите за развитие на зелен бизнес.

- Организиране на заключителна конференция по проекта, която да подпомогне популяризирането на резултатите по проекта.

През 2011 г. започна подготовка на документациите по WP 2 (публичност), WP 3 (Стая на увеличена реалност), включително подготовката на техническите спецификации и документацията за процедурите. Бяха събрани данни за разработването на интерактивния информационен портал – Въпроси/проблеми на околната среда, решения за тях, местните природни ресурси (флора и фауна), добри практики, 360° панорамни снимки. Започна разработването на образователен сценарий „Кафявата мечка – очарователният гигант“. Организиран са две работни срещи с партньорите по проекта.

9. „ЕКО - МРЕЖА БЪЛГАРИЯ”

Пълно заглавие на проекта: Природозащита чрез работа в мрежа и комуникация по проблеми като опазване на защитени зони, вредни емисии и битови отпадъци

Донор: Германската федерална фондация за околна среда (DBU)

Водеща организация: Институт Лайбниц за регионална география (IfL - Leibniz-Institut für Länderkunde)

Партньори: Институт Лайбниц за регионална география (IfL - Leibniz-Institut für Länderkunde), БлуЛинк Информационна Мрежа, БФБ

Общ проектен бюджет: 207 000 евро

Финансиране за БФБ за 2011: 7 592 евро

Екип на БФБ: Петко Цветков, Петя Шереметова

Национална конференция на природозащитните НПО в България – БФБ подпомогна основния организатор БлуЛинк в координацията, логистиката на конференцията, която беше проведена на 13, 14 май и събра около 200 представители на природозащитни НПО, на неправителствени организации от други сектори, на бизнеса и др. Конференцията бе предавана за пръв път онлайн с помощта на лайф стрийминг технология. След форума БФБ участва в подготовката и създаването на финален документ „Обобщения и препоръки от Националната конференция на природозащитните организации”.

Изграждане на еко мрежа от експерти – през 2011, в рамките на проекта, БФБ финансира изготвянето на експертни оценки по проблемни случаи свързани с:

- изграждане на регионално депо за отпадъци в землището на гр. Самоков;
- проучване за добив на нефт и газ в района на Южното Черноморие;
- проучване за добив на шистов газ в района на Добруджа;
- одобрение на „Ветроенергиен парк Пъстрина” в рамките на защитена зона “Пъстрина”;
- инвестиционно предложение „Изграждане на нискоетажни вилни сгради за сезонно ползване и лични нужди в собствен поземлен имот в землището на с. Варвара, община Царево и др.;
- подготовка на становище за последствията за околната среда от златодобив в Крумовград и предоставяне на консултации на инициативния комитет в Брезник;
- експертно становище по отношение на технология за добив на шистов газ.

Обществени обсъждания на проекти и проблеми с голямо обществено и природозащитно значение – БФБ подпомогна и координира участието на представители на неправителствени организации при провеждането на 3 обществени дискусии и регионални срещи за: обществено обсъждане на проблемите, довели до подаването на 8 жалби от различни институции и организации за предоставяне на право на проучване на находища на нефт и газ в района на Южното Черноморие (29 април); кръгла маса по проблемите свързани с проучването и добива на шистов газ и др. (19 юли); регионална среща за обсъждане на възможностите за устойчивото развитие на региона на град Бургас и ПП „Странджа” (7 декември)

Кроссекторни срещи на НПО – БФБ подпомогна и координацията на протестиращите граждански групи и движения срещу технологията за добив на шистов газ като организира среща на представителите на инициативните комитети на структурата (29 декември).

VII. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПРОЕКТИ, РАЗРАБОТЕНИ ПРЕЗ 2011 Г.

- Проучване и реставрация на филтрите на морето – REEFS, предложен за финансиране и одобрен от Съвместната оперативна програма "Черно море 2007-2013" още през 2010, но в процес на ревизиране на бюджета на проекта. Очаква се подписване на договора за изпълнение в началото на 2012.
- Устойчиво използване на природните ресурси в района на Беласица – транс-гранично сътрудничество по протежение на Балканския зелен пояс (донор: DBU, партньори - EuroNature (Германия), БФБ, Беласица Дирекцията на Природен парк (България) Управителен орган на Национален парк Керкини (Гърция), „Планетум” - Струмица (Македония). Концепцията на проекта бе представена на DBU през август. През декември ние получихме положителни отзиви за концепцията на проекта.
- Подобрение на съвместното управление за опазване на местата от НАТУРА 2000, в Гърция и България: PRO-TECT-NATURA ЗАЩИТЕТЕ ПРИРОДАТА (Донор: програма "Европейско териториално сътрудничество Гърция-България 2007-2013"; Партньори - ЕКВУ (Гърция), Дирекцията на Природен парк Беласица (България), БФБ - клон Беласица, 4те гръцки национални паркове - управителният орган на езерото Керкини, управителния орган на езера Корониа и Волви, управителния орган на НП Родопи, управителния орган на делтата на Нестос на езерото Вистония. Проектното предложение мина на първа оценка, но не се финансира (оценено с 48 точки, бяха финансирани проекти с повече от 51).
- Изготвяне на концепция за проект "Америка за България" (концепцията на проекта е в процес на подготовка и ще бъде представена в началото на следващата година).
- Подготовка на проект по програма Грюндвиг. Името на проекта е "Мультипликационна академия" (работно заглавие) и ще бъде представена от 2 февруари 2012 г. в рамките на „Учене през целия живот / Грюндвиг" на Европейската комисия. Подготвителна среща за проекта бе в периода 8-9 декември, Виена. Партньори по проекта: WWF Австрия, БФБ, фондация "ЕкоОбщност" (Чехия), Асоциация за защита на природата и опазване на околната среда Грийн (Осиек, Унгария), ProPark - Фондация за защитените територии, Румъния.
- Осогово в Зеления пояс - прилагане на принципите на биосферните паркове в България, предложен за финансиране към Програмата за Малки Проекти на Глобалния Фонд за околна среда (GEF), Франкфуртското зоологическо дружество за период от две години, на обща стойност: 171 495 лева
- Подготовка и внасяне на голям проект по програма LIFE+ "Спешни мерки за възстановяване и дългосрочно опазване на крайбрежната лагуна Атанасовско езеро" за общо 2,824,077 евро; съфинансиране от БФБ - 30 000 евро; Черноморски солници АД - 645,000 евро, БДЗП - 15 000 евро. Проектът беше представен на 18 юли в МОСВ и все още чакаме оценка от ЕК.

VIII. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ за 2011

ПРОЕКТ	ДОНОР	БЮДЖЕТ ЗА ГОДИНАТА
Сътрудничество за опазване на биоразнообразието и устойчиво местно развитие в Странджа планина	Норвегия, Исландия и Лихтенщайн чрез ФМ на Европейско икономическо пространство	225 000
Опазване на дивата коза и мечката извън защитените територии	Оперативна програма „Околна среда“	155 000
Опазване и устойчиво развитие на карстовия комплекс в района на Драгоманското блато в България	Немска федерална фондация за околна среда (DBU)	25 300
Осогово в Зеления пояс	Франкфуртско зоологическо дружество	46 000
Европейски велосипеден маршрут №13 Пътят на желязната завеса – БФБ е партньор	Европейска комисия	12 800
Живот за Бургаските езера – БФБ е партньор	LIFE +	31 000
Регионална кампания „Зелен бъди в Бургас“	Фондация „Чарлз Стюарт Мот“ чрез фондация „ЕкоОбщност“	6 400
Проект Еко - Мрежа България	Немска федерална фондация за околна среда (DBU)	9 700

През 2011 в сметките на БФБ са постъпили общо **617 463,28 лв.** От тях за проектни дейности са **455 232.54 лв.**, от стопанска дейност **6 796,30 лв.** и от дарения **16 454,28 лв.**

Направените разходи са за 475 331,89 лв. От тях **455 354,03 лв.** са проектни разходи, а **19 977,86 лв.** административни разходи, което е 4.17 % от общите приходи.

Остатъкът от неизразходвани средства по проектите е **138 980,16 лв.**

Сумите в банковите сметки на БФБ към 31.12.2011 са **63 316,36 лв.**

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА БФБ ПРЕЗ 2011 Г.

